

**VÝROČNÁ SPRÁVA
NEZISKOVEJ ORGANIZÁCIE**

2024

STAVIAME MOSTY MEDZI AUTISTICKÝM A NEAUTISTICKÝM SVETOM

V roku 2024 sme Slovensku i v našom meste zaznamenali rastúce povedomie o autizme, čo sa prejavilo v zvýšenom počte diagnostikovaných osôb s autizmom. Počet ľudí s poruchami autistického spektra celosvetovo stúpa. Podľa štatistiky zdravotnej poisťovne Union bolo v roku 2014 diagnostikovaných 498 poistencov s autizmom a v roku 2024 to bolo až 2054 poistencov.

Poruchy autistického spektra sú väčšinou genetickými poruchami, ich dedičnosť je približne 70 – 90 percent. Približne v jednom percente pacientov sa identifikuje špecifická zmena v SHANK3 géne. Ten sa bežne vyskytuje v mozgu a ovplyvňuje jeho vývin. Práve narušenie proteínu SHANK3 je jedným z najviac skúmaných faktorov vzniku týchto porúch. U ľudí sa skúma ťažko, dá sa pozorovať len v 1 až 2 percentách všetkých pacientov. Osoby s autizmom majú primárne ťažkosti v sociálnom kontakte a objavuje sa repetitívne správanie. Okrem toho majú často problémy so spánkom, príliš vysokú alebo príliš nízku citlivosť na zmyslové podnety, ako je silné svetlo a hlasné zvuky, ťažkosti s emocionálnou reguláciou, ako je rýchla frustrácia, podráždenosť a agresivita. V neposlednom rade sú to ťažkosti v kognitívnych procesoch: pozornosť, vnímanie či pamäť. Pestrosť porúch pacientov je vysoká, každá osoba s autizmom je iná. Táto heterogenita, rozmanitosť poruchy, spôsobuje, že pre nich funguje aj rozmanitá liečba. Zatiaľ čo jedna osoba s autizmom nemusí počas liečby vidieť žiadnu zmenu, inému môže rovnaký liek zmeniť život.

Rodičia si neraz nemôžu dovoliť zaplatiť potrebnú terapiu, nemajú kontakty a nie sú dostatočne informovaní o možnostiach liečby. Na Slovensku aj v Martine existuje niekoľko občianskych združení, neziskových organizácií, centier, ktoré sa venujú osvete, pomáhajú zľahčovať život rodinám, kde žije osoba s autizmom, robia úžasnú prácu. Bohužiaľ dochádza často k atomizácii týchto hnutí a činností, čo sťažuje spoluprácu a pomáha sa len individuálne.

Pomoc a podpora na štátnej úrovni chýba. Na strane štátu sa cesta k spolupráci stále nenachádza a nezdá sa, že by sa niečo v tomto prístupe malo zmeniť. Dopyt po podpore je vysoký a výsledky žiadne. Dnes ani nevieme, koľko osôb s autizmom na Slovensku máme. Prevalencia sa nijako systematicky nemonitoruje.

Naše deti s autizmom prišli na svet, aby nás obohatili, aby nám ukázali, čoho všetkého sme schopní a aké máme nesmierne schopnosti v našom živote. Rodičia detí s autizmom sú obdivuhodní. Každý deň sa presviedčame o tom, aká dôležitá je ich odvaha a že všadeprítomná musí byť láska a pokora. Nie je ťažké stať sa rodičom, ale náročné je byť rodičom dieťaťa s autizmom. Nesieme si vzájomne bremená, pomáhame si, spolu sa smežeme, pracujeme a žijeme. Chceme, aby z našich detí vyrástli ľudia, ktorí vstúpia do života bez rezignácie, s dôverou a vervou do budúcnosti.

Deti s autizmom sú umiestnené v našom meste buď v Základnej špeciálnej škole pre deti s autizmom, ale niektoré s ľahšou poruchou sú aj v základných školách. Dochádza tu často k diskrepancii aj zo strany učiteľov, aj rodičov zdravých detí, ktorí vystupujú proti tejto inklúzii. Upierajú tak týmto deťom právo na vzdelávanie a najradšej by osoby s autizmom niekde izolovali, príp. zavreli.

V meste Martin pôsobí naša nezisková organizácia MATIAS od septembra roku 2012. Jej doterajšia bilancia svedčí o tom, že naše predstavy a očakávania, ktoré sme do nej pri jej vzniku vkladali, sa postupne realizujú, ale mnohé sa nepodarilo. Príčiny sú interné i externé. V rámci našich aktivít sa sústreďujeme predovšetkým na výchovu a vzdelávanie detí s poruchou autistického spektra(PAS). Spolupracujeme s rodinami, pomáhame riešiť problémy každodenného života. Naším prvoradým cieľom je podpora rodín, v ktorej žije dieťa s autizmom.

Mgr.Art. Jana Oľhová

predsedníčka Správnej rady

RNDr. Marta Somorová

riaditeľka neziskovej organizácie

ROK 2024 V NAŠEJ NEZISKOVEJ ORGANIZÁCI

Rok 2024 bol dvanástym rokom činnosti našej neziskovej organizácie. Celé toto obdobie sme sa snažili pomáhať rodinám detí s PAS v Martine a skvalitňovať život detí, začleňovať ich do výchovno-vzdelávacieho procesu, prispieť k vzdelávaniu spoločnosti, rodičov a detí s autizmom v tejto oblasti. V súčasnosti sa k nám hlási celkom asi 9 rodín, kde žije dieťa s autizmom. Podporujeme zmysluplné trávenie voľného času detí, rozvoj ich talentov, liečebné a rekreačné pobyty a obstarávame učebné, didakticko-metodické hračky, cvičebné rehabilitačné pomôcky a pomôcky pre aquaterapiu, vhodné pre deti s autizmom. Nadviazali sme spoluprácu so SPA Turčianske Teplice, kde môžu naše deti plávať, rehabilitovať a absolvovať kúpele. Prispeli sme tiež na ďalšie liečebné pobyty deťom v Dudinciach. Podarilo sa nám vybudovať zo súkromný bazén, kde pripravujeme pobyty pri vode, plávacie rehabilitačné cvičenia a aquaterapiu s odborným dohľadom. Prispievame tiež na akvárium a príslušenstvo, ktoré pôsobí ukludňujúco a senzitivne na myseľ dieťaťa. Prispievame deťom s autizmom na asistenčné služby s prihliadnutím na ich individuálne potreby a zdravotné znevýhodnenia (logopedické pomôcky, kognitívne pomôcky, lieky pre dieťa s detskou obrnou).

Prispeli sme na vymaľovanie izby pre osobu s autizmom.

Na Deň detí a Vianoce sme pripravili deťom malé darčeky.

Nezisková organizácia: **MATIAS**

Adresa: Štepnická2, 0361 Martin

Dátum vzniku organizácie: 8. augusta 2012

Dátum založenia organizácie: 11. septembra 2012

Identifikačné číslo (IČO): **45 739 081**

Zápis v Registri neziskových organizácií: č.OVVS/NO – 8/12

Zakladateľka a riaditeľka: **RNDr. Marta Somorová**

Správna rada: Mgr. Art. Jana Ol'hová – predsedkyňa

PhDr. Marta Vrabcová – členka Správnej rady

JUDr. Viliam Somora – člen Správnej rady

E-mail: somorovamartaso@gmail

ZVYŠOVANIE POVEDOMIA O AUTIZME

Aj keď žijeme v slobodnej demokratickej spoločnosti, stále žijú medzi nami ľudia, ktorí nevedia prijímať medzi seba osoby so zdravotným znevýhodnením. Považujeme za veľmi dôležité, šíriť medzi spoločnosťou vedomosti o autizme, hovoriť na verejnosti o našich problémoch, poukazovať na spôsoby spolužitia s osobami s autizmom. Na tento cieľ využívame každoročne Deň povedomia o autizme, ktorý pripadá na deň 2. apríl. Je nevyhnutné hovoriť na verejnosti o autizme, o živote našich detí a o situácii rodín, kde dieťa žije. V spoločnosti je stále neprijateľné, aby naše deti v rámci inklúzie boli začleňované medzi zdravé deti.

2% ASIGNÁCIE Z DANÍ

Každoročne žiadame o registráciu na 2% asignácie z daní právnických a fyzických osôb. Zaregistrovali sme sa do zoznamu prijímateľov 2% z daní. Takto získané finančné prostriedky použijeme na chod organizácie, terapeutické pomôcky, na organizáciu workshopov, liečebných pobytov, nákup športových a plaveckých potrieb, darčiekov a podujatí pre rodičov detí s autizmom a na udržiavanie a chod bazéna, na chod akvária pre dieťa s autizmom. Najlepšie sa nám osvedčilo preplácanie krátkodobých liečebných 1-2-dňových rodinných pobytov.

PREHLAD HOSPODÁRENIA

PREHLAD PRÍJMOV A VÝDAVKOV v €	
Príjmy z podielu zaplatenej dane z príjmov	1131,06
Príjmy z majetku	1385,42
Príjmy z darov a príspevkov	-
Výdavky na réžiu	95,80
Výdavky na služby	773,25
Dary a príspevky iným subjektom	991,23
Výdavky celkom	1860,28
Rozdiel príjmov a výdavkov	656,20

SÚPIS MAJETKU A ZÁVÄZKOV	v €
Peniaze	16,92
Účet v banke	479,00
Spolu	495,92
Závazky	0
Rozdiel majetku a záväzkov	495,92

Srdečne ďakujeme všetkým našim priateľom za podporu!

MATIAS

Stavať mosty medzi autistickým a neautistickým svetom

RNDr. Marta Somorová

Štepnická 2

036 01 Martin

somorovamartaso@gmail.com

Bankové spojenie:

Prima banka Slovensko,a.s.

IBAN SK15 5600 0000 0030 4572 6001

BIC kód : KOMASK2X